

Kuszewski, Józef

Wydawnictwa Muzeum Morskiego w Gdańsku

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 9/3-4, 452-453

1964

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tego kowalstwa w oparciu o wyniki badań metaloznawczych 486 przedmiotów żelaznych z 22 miejscowości. Dr Piaskowski wykazał, że podstawowym procesem przeróbki żelaza była wówczas przeróbka plastyczna na gorąco. Kowale stosowali nawęglanie oraz zgrzewanie żelaza i stali i obróbkę cieplną. Autor wygłosił sąd, że noże żelazne z prostą nakładką stalową, a także noże trójwarstwowe z wkładką z żelaza wysokofosforowego i ząbkowaną nakładką stalową — mogą reprezentować charakterystyczną technologię wczesnośredniowiecznych kowali z obszaru Polski. Autor stwierdził również przy tej okazji, że technologia zgrzewania żelaza i stali znana była na terenach nadbałtyckich już przed IV w.

Następnie doc. Tadeusz Dziekoński mówił o specyfice badań metaloznawczych przedmiotów zabytkowych z metali nieżelaznych. Zdał on sprawę z przeszkód, wskutek których zabytkowe wyroby z metali szlachetnych nie mogą być przedmiotem badań w laboratoriach technicznych. Toteż podkreślić trzeba szczególne znaczenie dla takich badań centralnego laboratorium zorganizowanego przy IHKM PAN. Doc. Dziekoński przedstawił sprawozdanie z działalności wymienionego laboratorium w 1963 r.

W toku dyskusji zostały zgłoszone dodatkowo 2 komunikaty: mgr Heleny Burcharđ na temat ostatnich wyników badań na terenie Żupy Solnej w Wieliczce oraz Kazimierza Bielenina w sprawie inwentaryzacji obiektów dawnego górnictwa przy pomocy zdjęć lotniczych i obserwacji z powietrza.

Kazimierz Bielenin

REFERATY W MUZEUM TECHNIKI

W warszawskim Muzeum Techniki w ciągu 1963 r., tak jak w latach poprzednich*, organizowano zebrania naukowe, na których były wygłaszane referaty z zakresu historii techniki i muzealnictwa technicznego.

Doktor Jadwiga Siniarska-Czaplicka (Łódź) mówiła o *Źródłach i metodach badań historii papiernictwa polskiego*, a inż. Wacław Torbus — o *Metodach pracy oświatowej w Muzeum Politechnicznym w Moskwie*; dr František Jilek (Praha) wygłosił referat *Z historii czesko-polskich kontaktów technicznych w XIX stuleciu*, mgr Władysław Drapella (Gdynia) — *Szwedzki zabytek techniki, okręt wojenny „Vasa“, na tle swojej epoki*, mgr Marian Szulc — *Doświadczenia warsztatu badawczego autora „Bibliografii fotografii polskiej“*, mgr Elżbieta Tomaszewska — *Sprawozdanie z prac badawczych prowadzonych w 1963 r. na terenie Wiślicy*, a kustosz Andrzej Janiszek — *Miary warszawskie*.

W zebraniach biorą udział zaproszeni goście ze środowisk naukowych i technicznych oraz pracownicy muzeum. Bezpośrednim organizatorem zebrań jest Dział Historii Techniki muzeum.

J. J.

WYDAWNICTWA MUZEUM MORSKIEGO W GDAŃSKU

Wydana w ub.r. praca Przemysława Smolarka o zabytkach skutnictwa skandynawskiego¹ otworzyła serię wydawniczą *Prace Muzeum Morskiego w Gdańsku*, obejmującą monografię z kręgu problematyki historycznomorskiej. W dalszej ko-

* Por. sprawozdanie w nrze 3/1962 „Kwartalnika“, s. 418.

¹ Przemysław Smolark, *Zabytki skutnictwa skandynawskiego*. Gdańsk 1963.

lejności w serii tej ukaże się tom drugi, omawiający zabytki szkućnictwa słowiańskiego, a tom trzeci poświęcony będzie zabytkom modeli okrętów w Polsce. Jednocześnie Muzeum Morskie podjęło prace nad wydaniem drugiej serii o tematyce ograniczonej do zagadnień popularnoinformacyjnych, a więc dotyczącej wystaw urządzanych w tym muzeum oraz cenniejszych zbiorów. Będą to wszelkiego typu przewodniki, katalogi itp. Przewiduje się, że w wymienionej serii w 1964 r. ukaże się historia Wielkiego Żurawia w Gdańsku, a także druga pozycja, omawiająca muzealnictwo morskie w Polsce oraz rolę i zadania Muzeum Morskiego w Gdańsku.

Józef Kuszewski

ODCZYT O 50-LECIU MOSTU PONIATOWSKIEGO W WARSZAWIE

Dnia 17 lutego 1964 r. odbył się w Kole Seniorów Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji odczyt mgra inż. Janusza Jankowskiego seniora pod tytułem *50-lecie oddania do użytku mostu i wiaduktu im. ks. Józefa Poniatowskiego w Warszawie*.

Prelegent omówił trwające przez 35 lat, od 1870 r., starania o realizację mostu na Wiśle i wiaduktu na przedłużeniu Alei Jerozolimskich a następnie zobrazował przebieg w latach 1903—1913 budowy całej trasy — od Nowego Światu do styku ulic Targowej i Grochowskiej na Pradze — otwartej dla ruchu 4 stycznia 1914 r.

Głównym inicjatorem i inspiratorem, dążącym wytrwale do zrealizowania projektu i budowy mostu oraz wiaduktu, był od 1886 r. inżynier komunikacji Mieczysław Marszewski, późniejszy naczelny kierownik budowy; jego bezpośrednimi współpracownikami byli kierownicy poszczególnych działów: inż. Bronisław Plebiński, arch. Stefan Szyller i inż. Wacław Paszkowski.

W odczycie przedstawiono również kolejne zniszczenia i odbudowy mostu Poniatowskiego po pierwszej i po drugiej wojnie światowej, ze szczególnym podkreśleniem trudności i szybkości odbudowy po drugiej wojnie światowej. Kierownikami odbudowy byli: pierwszej, w latach 1920—1927, inż. Bronisław Plebiński; drugiej, w latach 1945—1946, prof. Stanisław Hempel jako projektodawca oraz inżynierowie Cezary Lubiński i Zenon Woliński jako kierownicy wykonawstwa.

Odczyt zgromadził członków Koła i zaproszonych gości. W ciekawej dyskusji uzupełniono referat szczegółowymi informacjami z własnych wspomnień.

J.

WIZYTA J. E. MC GUIRE'A Z LEEDS

Od 26 marca do 4 kwietnia br. przebywał w Polsce w ramach wymiany z uniwersytetem w Leeds (Anglia)¹ James Edward Mc Guire. J. E. Mc Guire pracuje wraz z zespołem kolegów z uniwersytetu w Leeds nad spuścizną rękopiśmienną Izaaka Newtona, interesując się jednocześnie zagadnieniami metodologicznymi w szerszym zakresie. 1 kwietnia J. E. Mc Guire gościł w Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN, gdzie w krótkim referacie podzielił się z pracownikami Zakładu obserwacjami metodologicznymi, wynikającymi z badań nad rękopisami Newtona. 4 kwietnia w Lublinie J. E. Mc Guire wygłosił referat na temat fizyki Newtona dla grupy historyków nauk ścisłych, związanych z katedrą prof. Armina Teske na Uni-

¹ Por. informację o pobycie dra J. R. Ravetza w nrze 4/1963 „Kwartalnika“, s. 615.